

Armoede, hoezo?

14 november 2012

Liesbeth Simpelaar

De Duitsers zouden armoede wel even uitbannen. In 1941 richtten ze *Winterhulp Nederland* op. De bedoeling was dat deze organisatie al het Nederlandse sociale werk zou gaan regelen.

Het maakte Marie Kamphuis razend. Ze schreef een anoniem pamflet en verspreidde dat onder maatschappelijk werkers:

Hoe wil men coördineren en bijeenbrengen dat wat men niet kent, waarin men volkomen buitenstaander is. Het zou zijn alsof de melkboer de school binnenstapte en tegen het onderwijzend personeel zei: 'Nu zal ik jullie eens leren hoe je je onderwijs en opvoedingssystemen moet opbouwen'.

Dat stelletje ‘dilettanten’, zoals Kamphuis ze noemde, hanteerde een totaal verkeerde werkwijze. Winterhulp (ze kortte het af als W.N.) was arrogant, sentimenteel en ging volledig voorbij aan wat armoede werkelijk was. Mensen kregen waardebonnen om voedsel en kleding te kopen en er werd soep uitgedeeld aan kinderen, en dat zag Kamphuis meer als:

een episode uit een ouderwetsch Zondagschoolboekje dan als volwaardig sociaal werk. Wat de pers en de film ons hierover te zien geven zijn taferelen van in bontjassen gehulde mevrouwen en goed gekleede en geuniformeerde heeren aan 't hoofd van de tafel gezeten die in mooie, vooral sentimenteele toespraken elkaar vertellen dat zij zulk nobel werk doen, zich minzaam onder de kleinen mengen en deze soms in hoogdravende, onkinderlijke taal toespreken dat zij 't nu zoo goed hebben. (...)

Hoe dikwijls hebben alle goedwillende maatschappelijke werkers in vroegere jaren niet getoornd tegen het systeem van liefdadigheidsfeesten, bazars en tombola's enz., waarbij met het vermaak van de eene helft der menschheid de nood der andere helft betaald werd (...). Maar W.N. schijnt geen besef te hebben dat de nood van de hulpbehoevende een smartelijke aangelegenheid is waarbij geen groote woorden passen, geen sentimenteele schilderijen, geen grootscheepse propagandamethoden.

Het zij gezegd. Hoe kijken we anno 2012 tegen armoede aan? Van 25 november tot 2 december zendt de publieke omroep films en verhalen uit, in een project getiteld *Hoezo Armoede?*. Daarin is te horen hoe mensen zich uit armoede hebben opgewerkt. Maar op de site ‘hoezo armoede’ staat ook:

Wie zijn de helden van Nederland? Welke mensen, instituties en bedrijven doen het goed?

Let op dat ‘helden’; het is nobel werk. En het reisbureau Armoe Troef biedt een avontuurlijke reis naar de armoede:

Via bezinningstrips, historische expedities, survivaltochten en kindersafari's kan de hele dag een flinke duik genomen worden in de toekomst van de eigen armoede. Durf te krimpen en word toch een rijker mens!

Wat zou Kamphuis daarover zeggen? Ik vrees niet veel goeds.

Bron

Anoniem pamflet over Winterhulp Nederland, Marie Kamphuis, voorjaar 1941

Foto

Toneelspeler op straat, Utrecht, Liesbeth Simpelaar